

cretiæ stuprum, anno regni sui xxv, regno & urbe exactus est.

Consules.

Pulsis regibus, partaque libertate, annua Imperia facta sunt, ac bini creati Consules. Horum primus L. Iunius Brutus, cui suffectus est Sp. Lucretius Tricipitinus, quem exceperunt longa serie Consules alii ad Iulii Cæsaris usque tempora. Sub horum regimine mirum quantum creverit Romanorum vis ac potentia. Autumni siquidem domiti Sp. Cassio, & Opitre Virginio Coss. Vejentes debellavit M. Furius Camillus dictator, diruta ipsorum urbe. Prænestinos ad Alliam fudit urbe ipsorum capta, T. Quinctius Cincinnatus dictator. Tiburtes, Sueffula capta, ad deditioem coëgit M. Fabius Ambustus, Campanos vero, Capua erepta, Romanis subdidit Q. Fulvius Proconsul: Latinos T. Manlius Torquatus, quum collega ejus P. Decius Mus se pro Legionibus Romanis devovisset. Volscos Priverno capto subegit L. Æmilius Mamercinus, & C. Plancius Decianus: Opicos Palajopoli capta Q. Publius Philo Proconsul: Hernicos Anagnia capta Q. Marcus Tremulus Coss. Æquos C. Iunius Bubulcus Brutus dictator: Sabinos M. Curius Dentatus Coss. Gallos Senones, qui Tuscis Vmbrisque ejeçtis, eam Italiæ partem occupaverant, quæ inter Rubiconem & Æsim amnes est, debellarunt Consules varii. postremus vero P. Cornelius Dolabella omnes eorum reliquias in Etruria ad lacum Vadimonis. funditus delevit, ne quis superesset ex ea gente, qui incensam à se urbem Romam gloriaretur. Atque hoc tempore Italia, quæ Æsim fluvium non excedebat, ad Rubiconem usque extensa est. Etruscos, Vulsinensibus & Vulcientibus, florētissimis Tusciæ populis victis, Romanis parere coëgit T. Coruncanus Coss. Imperio ea parte ad Arnun usque propagato. Tarentinos, Lucanos, Samnites, Brutiosque bello Regis Pyrrhi implicitos vicere L. Papirius Cursor & Sp. Carvilius Maxim. Coss. Picentes domiti à Coss. P. Sempronio & Appio Claudio; Salentini, ultimique Italorum omnium Vmbri à D. Iunio & N. Fabio. Galliam Cisalpinam maximis bellis à Romanis fatigatam fractamque in provinciæ formam redegit M. Claudius Marcellus. Coss. Veneti diu in fide populi Romani permanserunt. Carnos, Iapydes, Istros postremo domuit C. Sempronius Tuditanus Coss. Ligures variis præliis fusos tandem in deditioem accepit M. Æmilius Scaurus Coss. Salassos aliosque Alpinos Ap. Claudius Pulcher Coss. superavit. His successibus sexcentorum annorum spatio Romanos dominos agnovit universa Italia, ad Alpes usque Arsamque fluvium. Consulum Romanorum Fastos apponerem, nisi omnibus essent in manu. Nec tamen eadem domitorum oppidorum fuit fors, sed pro ipsorum erga S. P. Q. R. meritis, alia *Coloniarum*, alia *Municipiorum*, alia denique *Præfecturarum* jus indu-

Italia.

bant, quædam item *Fæderata* erant. *Coloniæ* dicebantur oppida, in quæ Romani Magistratus ex urbe cives traduxerant. Quum enim in urbe Roma multos ex veteribus novisque incolis, paupertate premi intellectum erat, adeo ut censui solvendo non sufficerent, Triumviri à Senatu creabantur, qui locis primum confideratis, in quibus Reipublicæ expediret propugnaculum constitui, cives pauperes eo deducebant. Erant eæ vel *Romana*, vel *Latina*. *Romanæ* dicebantur, quæ jura civitatis Romanæ possiderent, quales multæ erant in Gallia Togata. *Latina* jus Latii solummodo habebant, non vero urbis. Itaque & in oratione pro Balbo & alibi legimus, multos ex *Coloniis Latinis* cives Romanos factos esse, quod de Romanis *Coloniis* non legitur; nec enim eis dare necesse erat, quod habebant. In *Coloniæ* autem deducti statim novam administrandæ Reipublicæ formam, ad exemplum fere Romanæ, constituiebant. Tales fuere Puteoli, Salerni, Mutina, Parma, Luca, Florentia, Augusta Taurinorum, &c. *Municipia* oppida erant jure civium Romanorum donata. Eorum duo quoque erant genera, unum quod jus civitatis sine suffragio habebat, alterum cui idem jus cum suffragii latione concessum erat. Talia fuere Cære, Tusculum, Lanuvium, Aricia, Fundi, Formiæ, Cumæ, Privernum, Anagnia, Trebula, Atella, Sueffula, &c. *Præfecturæ* oppida erant Italiæ, quæ nec suis legibus utebantur, uti *municipes*; nec ullos è suo corpore Magistratus, uti *coloni*, creare poterant, sed à Magistratibus, qui Roma quotannis mittebantur, Romanis legibus regebantur. Sic enim à majoribus erat traditum, ut quæ civitates iniquæ ingratave erga populum Romanum fuissent, ac fidem datam violassent, ubi in potestatem de novo essent redactæ, in *Præfecturæ* formam referrentur. Sextus Pompejus Festus libro 14 duas & viginti *Præfecturas* numerat. *Fæderatæ* civitates vocabantur, quæ neque *Coloniæ*, neque *Municipia*, neque *Præfecturæ* erant, ut Tibur & Prænestæ in Latio. Sed hæc *Coloniæ*, *Municipiorum* & *Præfecturarum* distinctio ante bellum Marficum obtinuit, post quod lege Julia Italiæ omni civitas data fuit.

Consulum liberam Rempublicam excepit *Imperatorum Romanorum* potestas, qui primum in occidente, postea in oriente Imperii sedem fixere. Eos omnes, facto à C. Iulio Cæsare initio, usque ad Fl. Momyllum Augustulum ultimum Italiæ Imperatorem recensere velle, longum foret. Illud monstrandum, qua ratione excusso imperio regnum acceperit Italia, & exterorum fasces admiserit. In causa fuerunt Gothicæ nationes, quas Romani ad sui præsidium, adversus Visigothos, Francos & Burgundiones, nec non Hunnos, Italiæ bellum parantes, evocatas, in societatem adsciverant. Hæc Italiæ ingressæ tertiam agrorum partem

F

ab